

Obrazovanje, obuka učenje, edukacija, ...

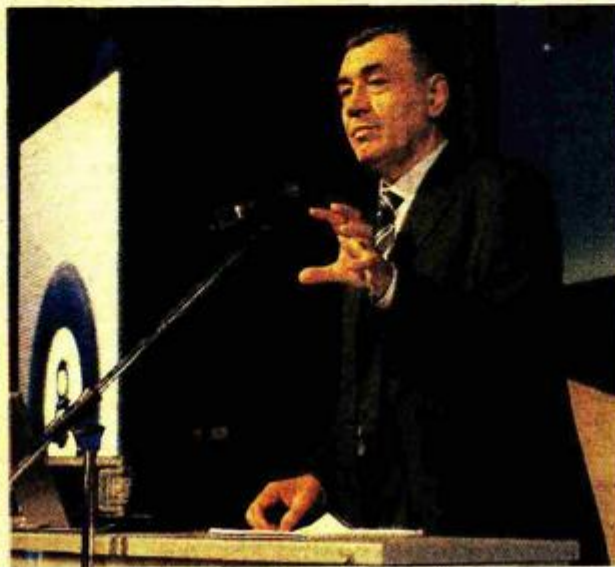
Radman, Majetić, Mateša, Mudrinić, Bakić i Mornar zazivaju inventivnost i edukaciju

Niz uglednih imena iz hrvatskog poslovnog života poprilično je dramatično upozorio na raspravi o inventivnosti održanoj u sklopu prošlotjednih WinDaysa kako smo trenutačno vrlo nisko na svjetskoj ljestvici inovacijskih kapaciteta te, što je još gore, ne činimo ništa posebno da se pomaknemo s tih nezavidnih pozicija.

GOJKO DRLJAČA
 gojko.drljaca@vecernji.net

Danas, u doba globalnog ekonomskog repozicioniranja - to bi moglo biti opasno. I to ne samo zbog toga što ćemo biti nekonkurentni u odnosu na najnaprednije, nego i zbog toga što možda možemo ugroziti buduću elementarnu egzistenciju značajnog dijela građana. Tako je Goran Radman, direktor Microsofta za srednju i jugoistočnu Europu, upozorio kako se odnosi snaga danas neumoljivo i brzo mijenjaju. Mnogoljudne zemlje poput Kine i Indije grabe naprijed velikim koracima. Kina će relativno-brzo početi više ula-

gati u istraživanje i razvoj nego Europska unija, a njena agilna ekonomija postat će globalno dominantna. Takva predviđanja bitnog mijenjanja odnosa snaga podsjećaju nas kako niti od velikih civilizacija u povijesti nije imala zajamčeno blagostanje. U 150 godina civilizacije poput kineske i indijske malo su zastale, ali su zato bile puno naprednije u ranijim vremenima od zapadnoeuropske. Argentina je, priča o Radman, 30-ih bila daleko naprednija od Japana, a danas je gospodarstvo Japana tri puta veće od argentinskog. Jednostavno, uspjeh i blagostanje ne mogu se i ne smiju uzimati zdravo za gotovo,

“Nužno je da se u Hrvatskoj točno odlučimo što je to što želimo raditi, s čime se trebamo baviti. Trebali bismo stvoriti svojevršne ‘otoke’ u kojima će cvasti kvalitetni rast od 20-30% godišnje

Ivica Mudrinić
T-HT

a Hrvatska, koja je danas na dnu europskog scoreboarda inovacijskih kapaciteta, već je u nezavidnoj situaciji. Po inovacijskim kapacitetima od nas su jedino lošiji Turci te je već sada jasno kako je pitanje promjene odnosa prema inovativnosti kao oruđu stvaranja novih dodanih vrijednosti postaje pita-

nje održivosti standarda budućih hrvatskih generacije. Samo obrazovanje za inventivnost, promatranje i proučavanje inventivnosti i samo inoviranje put su u sigurniju budućnost, ali gruba je činjenica da će onih 4% nužnog izdvajanja za inventivnost u EU za Hrvatsku još dugo biti samo san.

Puno optimističniji nije bio niti predsjednik uprave T-HT-a, Ivica Mudrinić. Iako još uvijek vjeruje da je naša sudbina u našim rukama, upozorio je da su najveći propusti (ne)učinjani 90-ih godina. U tom razdoblju nije artikuliran sustav vrijednosti koji se na pravi način odnosi prema radu, edukaciji, valori-

“Uspjeh i blagostanje ne mogu se i ne smiju uzimati zdravo za gotovo, a Hrvatska, koja je danas na dnu europskog scoreboarda inovacijskih kapaciteta, već je u nezavidnoj situaciji

Goran Radman
Microsoft

“Hrvatska treba znati što ne želi raditi. U doba globalnog repozicioniranja i zalaska stoljeća nafte Hrvatska bi trebala znati da je teško imati budućnost u radno intenzivnim djelatnostima

Zlatko Mateša
HOO

“ Inovacija je u darvinovskom sustavu tržišne ekonomije jedini način napretka i preživljavanja tvrtki... Potrebno je uvezati inovaciju i tržišni ciklus

Nenad Bakić
Selectio

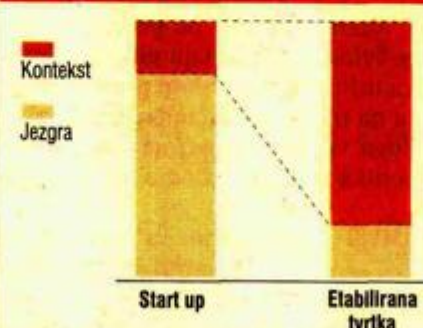
“ Kina će u budućnosti biti tvornica, Indija će se pretovriti u istraživački centar, SAD u shopping centar, a Europa će u budućnosti postati muzej

Davor Majetić
Microsoft

zaciji znanosti... Poseban je problem u tome, smatra Mudrinić, što nemamo viziju Hrvatske kavu želimo za 10 ili za samo 5 godina: "Stalno govorimo o strategijama, ali još nismo rekli gdje želimo biti, što nam je cilj". Mudrinić je upozorio kako trebamo razgovarati i o pitanju apsorpcijske moći domaćeg gospodarstva: za preuzimanje postojećeg svjetskog znanja. Lijek za nisku apsorpcijsku moć je, naravno, edukacija, tumačio je Mudrinić te poručio kako je nužno da se u Hrvatskoj točno odlučimo što je to što želimo raditi, s čime se trebamo baviti. Trebali bi stvoriti svojevrstne "otoke" u kojima će cvasti kvalitetni rast od 20-30% godišnje. Anegdotalno, već sljedeći govornik - predsjednik HOO-a, bivši premijer i čovjek koji se pasionirano bavi pitanjima strateškog menadžmenta, Zlatko Mateša, rekao je kako se Hrvatska treba odlučiti upravo suprotno - treba znati što ne želi raditi. U doba globalnog repositioniranja i zalaska stoljeća nafte Hrvatska bi, primjerice, trebala znati da je teško imati zlatnu budućnost u radno intenzivnim djelatnostima. Hrvatskoj trebaju "graditelji katedrala", vizionari, treba joj obrazovanje za inventivnost. O tome kako se može upravljati inovativnim procesima u kompanijama intrigantno i edukativno predavanje održao je direktor Selectio grupe, Nenad Bakić. A vrlo dobro polazište osigurao mu je u najavi

direktor Microsofta Hrvatska, Davor Majetić. Ispričao je, naime, vic prema kojem će u budućnosti Kina biti tvornica, SAD shopping centar, Indija istraživački centar, a Europa muzej. Naime, jasno je da u svijetu supernatjecanja u inventivnosti više nitko nema zajamčene pozicije. Ili, kao što je poručio Bakić, inovacija je u darvinovskom sustavu tržišne ekonomije jedini način napretka i preživljavanja tvrtki. Bakić je objasnio kako inovacije možemo podijeliti na disruptivne (radikalno-mijenjajuće), aplikacijske, produktne, procesne, iskustvene, marketinške, poslovnih modela i strukturalne. Vrlo je mali broj inovacija disruptivni, tj. malo je onih koji mijenjaju svijet. Na sve ostale vrste inovacije otpada 99% inventivnog procesa. U osnovi je Bakićeve poruke kako treba biti svjestan tržišnog ciklusa i vrste inovativnog djelovanja u tom procesu. Potrebno je "upariti" vrstu inovacije i dio tržišnog ciklusa kojemu ona pripada. Uz to, treba ovladati vođenjem inventivnih procesa u kompaniji koji se trebaju otrgnuti "kontekstu" koji u velikim tvrtkama usmjerava organizaciju prema inerciji tj. neinventivnosti. Bakić je, među ostalim, upozorio da su mnogi popularni i opće poznati principi upravljanja poput Toyotina modela i 6sigme zapravo vrlo skupi za implementaciju, ali toliko podižu produktivnost da oslobađaju resurse za

Omjer jezgre i konteksta

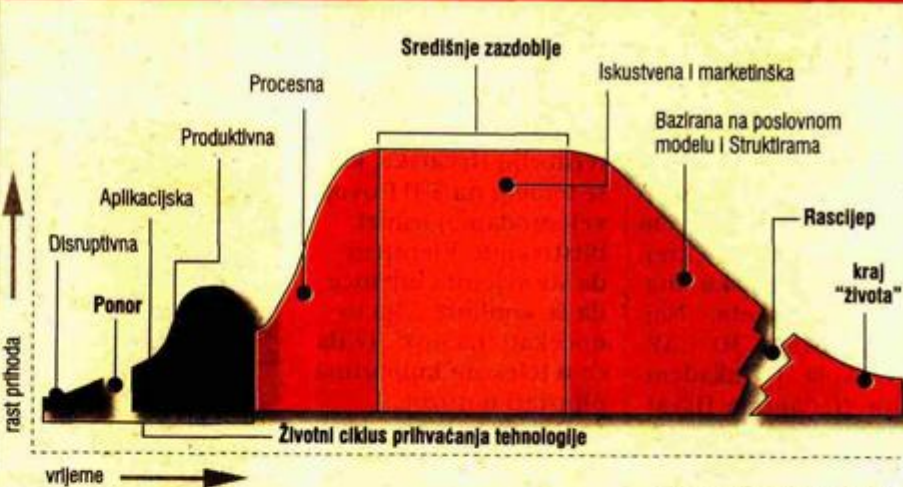

Iako velika tvrtka može u apsolutnim iznosima imati daleko više resursa u jezgri (iako je manji udjel u ukupnima)...

... svejedno može biti znatno lošija u inovacijama (za što su nužni resursi u jezgri)

U kontekstu se usidrava inercija! Jedini prihvatljiv način za upravljanje kontekstom je: otklanjanje rizika / nema nagrade za izvrsnost: odgovorni manageri nisu skloni preuzimanju rizika Velik udjel konteksta: inercija prepraviljuje organizaciju

Tip inovacije i tržišni ciklus

Izvor: Prezentacija Nenada Bakića

sveti Gral konkurentnosti kroz inventivnost kao jedinog modela proboja kroz darvinistički tržišni sustav današnjice. I po Bakiću, ključni jednostavni odgovor na učmali hrvatski kontekst je edukacija. U hrvatskom kontekstu - u državi u kojoj pedesetak tisuća liječnika još uvijek tipkaju na pisanim mašinama - za neke je još uvijek teško pitanje treba li ih sve naučiti tipkati s deset prstiju ili kupiti kompjutore kako bi uštedjeli neslućene količine vremena u zemlji kojoj nedosta-

je desetak tisuća liječnika (odgovor: hitno je oboje - i tipkanje s 10 prstiju i kompjutori). Kad su već Radman, Mateša, Mudrinić, Bakić pa i varaždinski gradonačelnik Čehok poručili da je edukacije put prema spasu, jasno je da je to isto poručio Vedran Mornar, dekan FER-a. Uz to, podsjetio je na neke karikaturne podatke hrvatske društvene zbilje: samo četvrtina studenata odlazi u tehničke znanosti, samo ih 30 posto završi studij, biti menadžer je opće popularno pa

tako imamo 15.000 studenata ekonomije, a tek po nekoliko stotina ili manje budućih pripadnika prirodnih znanstvenih disciplina s doktorskim titulama. A sve to zbiva se u obrazovnom sustavu zemlje u kojoj ICT sektor zemlje ne bi mogao, zbrojeno po ljudstvu, tvoriti pristojnu srednje veliku europsku ili američku kompaniju i u kojoj 95% tvrtki radi sa manje od pet zaposlenih. Ukratko, male su šanse da mikroskopski mali pomognu zemlji s morem loše obrazovanih.